

VERKSAMHETSÅRET 2023

Stockholms
universitet

Institutionen för arkeologi och antikens kultur

Innehållsförteckning

Arkeologi – ett tvärvetenskapligt forskningsämne	3
Forskning	4
Beviljade forskningsprojekt	4
Forskningsprojekt som startat under 2023	5
Konferenser och workshops	6
Seminarium	6
Rapport från fältet - inblick i ett forskningsprojekt	8
Utbildning på forskarnivå	10
Disputationer	10
Nyantagna doktorander	10
Doktorandmöten	10
Utbildning	11
Grund- och avancerad nivå	11
Kurser och program 2023	11
Fältkurser	12
Erasmusutbyten	12
Organisation	13
Antikens kultur och samhällsliv 75 år	13
Julkonferens	13
Städdag 2023	13
Nya anställningar	13
Pensioneringar och entledigande	14
Publikationer	15

Arkeologi – ett tvärvetenskapligt forskningsämne

Forskning och utbildning vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur spänner sig över ett brett område både inom humanistiska- och naturvetenskapliga discipliner. Tidsspannet för våra forskare rör sig om miljoner år, från människans och djurens första tid till nutid. Forskare vid institutionen är i framkant inom deras forskningsområde och har många samarbeten över vetenskapsområden och med andra forskarmiljöer, både nationellt och internationellt.

Institutionen för arkeologi och antikens kultur bildades år 2005 när arkeologiska institutionen och institutionen för antikens kultur och samhällsliv slogs samman. Inom institutionen finns två, för Sverige, unika arkeologiska laboratorier, Arkeologiska forskningslaboratoriet och Osteoarkeologiska forskningslaboratoriet och två centra, Centrum för paleogenetik och Centrum för evolutionär kulturforskning. På institutionen finns det ett 80-tal anställda, professorer, forskare, lektorer, postdoktorer, doktorander, forskningsingenjörer och administratörer. På institutionen finns även ett flertal gästforskare.

Forskning

År 2023 kan på många sätt beskrivas som det första året som livet var tillbaka till något som man kan kalla normalt efter pandemin som bröt ut våren 2020. På institutionen märks det på att fler resor sker och under 2023 var resorna tillbaka på samma nivå som innan pandemin, trots att vi nu även digitaliserat oss allt mer och använder digitala verktyg i större utsträckning. Även konferenser har anordnats på plats igen i större utsträckning som innan pandemin.

Under året har sex nya forskningsprojekt blivit beviljade och det är även flera större forskningsprojekt som har startat under året. Även flertalet konferenser och workshops har arrangerats.

Beviljade forskningsprojekt

Projektet *Polluted Past* har beviljats 1 999 966 Euro, varav 125 250 Euro har tilldelats SU, av Horizon Europe. Projektet är ett samarbete mellan Universidad de Santiago de Compostela och Stockholms Universitet där Universidad de Santiago de Compostela är koordinator. Projektet är förlagt på Arkeologiska forskningslaboratoriet med Kerstin Lidén som projektledare.

Therese Emanuelsson Paulsons beviljades 2,2 miljoner kr från Olle Engkvists stiftelse för projektet *Övergången från trä- till stenkolonner*. Projektet startade i september 2023 och ska pågå till år 2026.

Gitte Ingvardson beviljades 470 000 kr av Svenska Numismatiska Föreningen för projektet *Ensamfunna mynt i Sverige*. Projektet ska starta i februari 2024.

Frida Espolin Norstein beviljades 2 361 610 kr från Riksbankens Jubileumsfond för projektet *Kroppar av ting: Graugodsets roll i konstruktionen av vikingatida personer*. Projektet ska starta i början av 2024.

Matti Leino beviljades 2 997 206 kr från FORMAS för projektet *Lantbrukares syn på och användning av system för utbyte av utsäde för att upprätthålla biologisk mångfald i odlade växter*. Projektet kommer börja i januari 2024 i samarbete med Linnéuniversitetet.

Sara Gummesson beviljades 4 870 000 kr för projektet *Benföremålens biografier: hantverkstraditioner och kunskapsöverföring i Östersjöregionen, ca 9500–3000 f.v.t.* Projektet ska börja i januari 2024.

Forskningsprojekt som startat under 2023

Flera projekt har startat under 2023 som beviljades medel under 2022. Två projektledare har beviljats medel från Wallenbergstiftelserna under 2022. Först har Alison Klevnäs beviljats 2 005 000 kr från stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond för projekt *Collecting the dead*. Projektet kommer att pågå till och med år 2025.

Sedan har även Anders Götherström beviljats medel av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse för projektet *First contact – a multidisciplinary assessment of the impact of human arrival on faunal biodiversity*. Projektet beviljades 26,7 miljoner kr och kommer pågå fram till och med år 2027 i samarbete med Zoologiska institutionen och Institutionen för geologiska vetenskaper.

Ett projekt som beviljats medel från Riksbankens Jubileumsfond under 2022 har startat i år. Det är projektet *Kris, konflikt och klimat – samhällsförändring i Skandinavien år 200–700* där Kerstin Lidén är projektledare och beviljades 43 093 000 kr för projektet. Projektet ska pågå fram till år 2030 i samarbete med Kalmar läns museum och Linnéuniversitetet.

Anna Jon-And beviljades 4 802 000 kr från Vetenskapsrådet för projektet *Operationalisering av bruksbaserad språkinläring: En minimal kognitiv arkitektur* där Anna Jon-And är projektledare. Projektet ska pågå till och med år 2025. Projektet drivs i samarbete med Mälardalens universitet.

Konferenser och workshops

Konferensen *Snapshot of Swedish archeology* arrangerades av Meghan Mattson McGinnis och övriga doktorandrådet på institutionen i februari 2023.

Konferensen riktade sig till doktorander, både på vår institution och runt om i Sverige och världen med syfte att dela aktuell forskning inom arkeologi.

Ann-Louise Schallin arrangerade konferensen *Kydonia - den sena bronsåldersbosättningen under den moderna staden Khania* under maj månad på Medelhavsmuseet. Konferensen genomfördes med medel från Riksbankens jubileumsfond.

Andrew Jones och Erik Solfeldt anordnade konferensen *Figures in transformation - The Emergence of Figurative Imagery at the edges of Europe* som hölls på institutionen den 16 juni. Konferensen anordnades med medel från Riksbankens jubileumsfond.

László Bartosiewicz anordnade workshopen *All that is Fish: Culture, Nature or Methodology?* 27–28 juli. Workshopen var ett samarbete med Cambridge University med medel från Humanistiska fakulteten. Workshopen skulle äga rum under 2021 men blev framskjutet på grund av pandemin.

Seminarium

På institutionen anordnades även flertalet forskarseminarier med både interna föreläsare och externa föreläsare från andra lärosäten i Sverige och andra länder runtom i Europa och världen. Under 2023 anordnades det totalt 33 forskarseminarier på institutionen.

Inblick i ett forskningsprojekt - rapport från fältet

En postdoktor från Arkeologiska forskningslaboratoriet som rest en lång väg under 2023 är Aripekka Junno som spenderat året i Japan och arbetat med sitt forskningsprojekt *Katastrofarkeologi*. Forskningsprojektet är finansierat av medel från Vetenskapsrådet och kommer pågå fram till 2026. Läs om Aripekkas tid i Japan här.

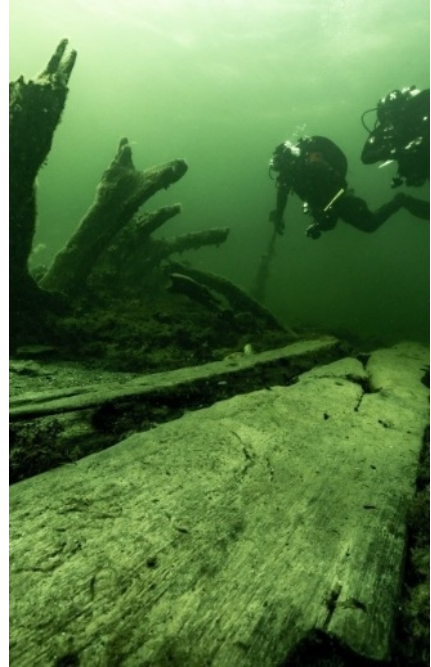
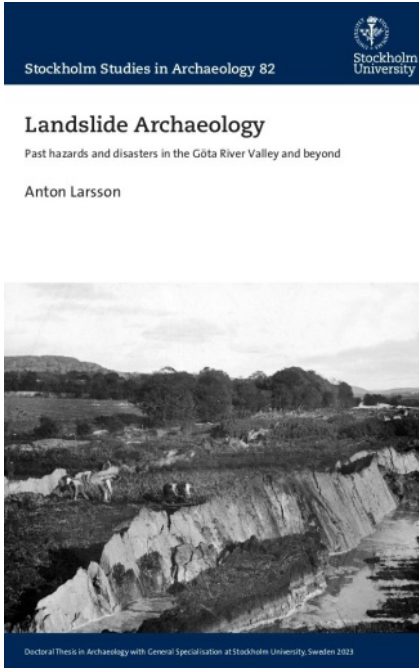

"It was May 2nd and our Japan-based team of colleagues, along with Peter Jordan, were having breakfast at a local hotel up in the mountains in Kumamoto. This was the morning of the last day of an eight-day tour of Southern Japan, where we had traveled across many cities and prefectures to meet with museum curators and collection managers. We were discussing the best route to the airport, and catching our afternoon flights out of Kyushu. There was an active volcano, Nakadake, in the area, and recently it had started to show signs of eruption, with authorities restricting access there from the public.

Given my fear of heights, combined with my desire to see the end of this postdoc project - alive, preferably - I was very excited to miss the chance to visit Nakadake due to our busy schedule. And then, someone mentions (of course they did!) that 'if we leave right now we'll be able to visit Nakadake'. Just the other day we visited a volcano museum where we watched a documentary about a nearby volcano tragically wiping out a village of people a few years ago. Everybody else seemed to think this was a great idea, so I gave in to group pressure, deciding to trust the judgment of our senior team members. After all, this is a project that investigates volcanic hazards. At the top, it looked like Mars, with geologists wearing hazmat suits, and emergency shelters next to the crater making me even more worried. "So, this is how it all ends?". On our way to the edge - crowded by people taking selfies, obviously - me and Peter agreed that in case Nakadake erupts we'll just quickly grab the keys, run to the car and race down the mountain. Having a bad plan is better than having no plan, I guess.

However, against all odds, the thing didn't blow up and we were spared. I even got to take a selfie at the crater's edge, the only time I smiled during those 45 minutes that we spent up there. It was a good year, though. I have escaped hungry packs of deer in Nara, petted owls in Osaka, explored the East Asian cuisine, and even cultivated rice. I've visited countless amazing archaeological collections, excavated Yayoi Culture pit-houses at the foot of a volcano, and met many new friends and colleagues. I stood on the edge of Aso Caldera, staring at its massive crater that lies there to remind us of its immense destructive force. One thing's for sure, though: next time when we schedule a sample collection trip in Japan, I'm going to make sure there aren't any active volcanoes nearby!"

Aripekka Junno, december 2023.

Utbildning på forskarnivå

Disputationer

Under 2023 ägde en disputation rum på institutionen. Det var Anton Larsson, Arkeologi, som disputerade med avhandlingen *Landslide Archaeology – Past hazards and disasters in the Göta River Valley and beyond*. Disputationen ägde rum den 24 november 2023.

Nyantagna doktorander

Under året har fyra doktorander blivit antagna till forskarutbildningen på institutionen.

Siri Pettersson vid Arkeologiska forskningslaboratoriet.

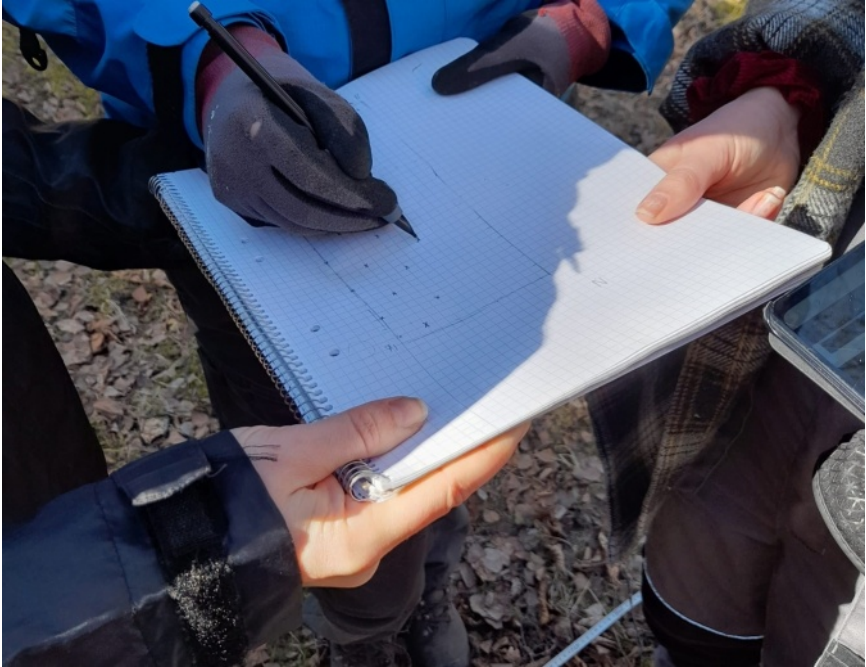
Aurore Hars vid Arkeologiska forskningslaboratoriet.

Alicia Muriel González vid Arkeologiska forskningslaboratoriet med placering på Centrum för paleogenetik.

Marcus Frid vid Osteoarkeologiska forskningslaboratoriet.

Doktorandmöten

Doktorandrådet hade fyra möten under 2023. En ny styrelse för läsåret 2023/2024 valdes på årsmötet som ägde rum i oktober. Som ny ordförande för doktorandrådet valdes Meghan Mattson McGinnis. Som vice ordförande och kassör valdes André Nordin och som sekreterare valdes Alicia Muriel González.

Utbildning

Grund- och avancerad nivå

Utbildning på grund- och avancerad nivå vid institutionen för arkeologi och antikens kultur kan studeras antingen genom fristående kurser eller inom ramen för institutionens kandidat- och masterprogram.

Kandidatprogrammet i arkeologi har två studieingångar; arkeologi eller antikens kultur och samhällsliv.

Institutionen erbjuder ett masterprogram inom arkeologi där inriktningarna är antikens kultur och samhällsliv, arkeologi, laborativ arkeologi samt osteoarkeologi.

Kurser och program 2023

Institutionen har under 2023 gett sammanlagt 55 olika kurser på både grund- och avancerad nivå. Nytt i kursutbudet för året var en kvällskurs, Pompeji 7,5hp, som senast gavs år 2016. Kursansvarig för denna kurs var Arja Karivieri.

Antal antagna studenter på masterprogrammen var i år 18 stycken och för kandidatprogrammet var det 38 antagna studenter.

Fältkurser

Inom institutionen för arkeologi och antikens kulturs kursutbud finns även fältkurser. En av fältkurserna är Arkeologiska fält (15hp) som är sista delkursen på kandidatprogrammet. Första halvan av kursen genomförde studenterna en arkeologisk utredning och andra halvan bestod av en fyra veckor lång arkeologisk utgrävning vid Jordbrogrävfälten i söder om Stockholm. Vid utgrävningen undersöktes stenåldersboplatser som är 7000 respektive 6000 år gamla. Fynden från dessa bestod av härdar, brända djurben (framförallt från sälar) och olika typer av stenredskap. I år deltog 15 studenter på kursen och kursansvarig lärare var Jan Apel.

En annan av fältkurserna är Grundläggande fältkurs (7,5hp) som är en delkurs i kursen Arkeologi II (30hp) där kursansvarig var Fredrik Fahlander tillsammans med Erik Solfeldt. På kursen var det 36 studenter som inventerade och dokumenterade synliga lämningar i Jordbro samt genomförde en mindre provgropsinventering för att avgränsa en stenåldersboplatz.

Till sist har vi även Specialiserad fältkurs (15hp), som trots namnet inte är en regelrätt fältkurs utan studenterna gör olika specialarbeten med olika handledare, i år handlade det t ex om arkeologiska skyltning, förmedling i fält och digitalt. De var sju studenter totalt på kursen och Fredrik Fahlander var kursansvarig lärare.

Fältarbetsdelen av Arkeologiska forskningslaboratoriets masterkurs Fältkurs i laborativ arkeologi (15hp) var förlagd till Lenstad borg på Öland, en av öns många ringborgar och en som aldrig tidigare undersökts arkeologiskt.

Erasmusutbyten

Institutionen för arkeologi och antikens kultur har samarbete med 13 olika lärosäten inom ramen för Erasmusutbyte. Under 2023 var det inga utresande studenter från vår institution men under vårterminen hade vi fem inresande studenter. Två av dessa studenter kom från Aristotle university of Thessaloniki (Grekland), sedan var en student vardera från Uleåborgs universitet (Finland), Universitetet i Oslo (Norge) och Sorbonne University (Frankrike).

Organisation

Antikens kultur och samhällsliv 75 år

Antikens kultur och samhällsliv firade 75 år den 27 oktober en heldagskonferens om ämnets historia i Stockholm och aktuell forskning.

Julkonferens

Institutionens årliga julkonferens anordnades den 14 december. Programmet för konferensen innehöll presentationer från flertalet forskare som presenterade sina forskningsprojekt och även information från administrationen och institutionsledningen. Dagen innehöll också diskussioner om förbättringsmöjligheter för institutionen och avslutades med julbord.

Städdag 2023

Den årliga städdagen ägde rum den 8 juni. Årets städdag kombinerades även med en brandövning för personal som sitter i Wallenberglaboratoriet. Städdagen arrangerades av institutionens miljörepresentanter; Helen Kollind och Jonas Monié-Nordin och

syftar till att få en trivsammare utemiljö genom att samla in skräp i närområdet kring Wallenberglaboratoriet.

Nya anställningar 2023

Alison Klevnäs, Arkeologi, återanställdes som forskare i januari 2023 inom sitt Marcus och Amalia Wallenbergprojekt.

Lena Holmquist, Arkeologiska forskningslaboratoriet, återanställdes som forskare i januari 2023 inom RJ-projekt.

Dianne Unsain anställdes som postdoktor på Osteoarkeologiska forskningslaboratoriet i april 2023.

Therese Emanuelsson-Paulson, Antikens kultur och samhällsliv, återanställdes som forskare inom sitt Olle Engkvistprojekt i september 2023.

Motahare Feizabadi Farahani anställdes som forskningsingenjör på Centrum för paleogenetik i juli 2023.

Amanda Lindahl anställdes som laboratorieassistent på Centrum för paleogenetik i augusti 2023.

Gonzalo Oteo Garcia anställdes som postdoktor på Centrum för paleogenetik i augusti 2023.

Georgios Xenikoudakis anställdes som laboratorieassistent på centrum för paleogenetik i juni 2023.

Simon Friberg anställdes som IT- och fastighetstekniker i juni 2023.

Pensioneringar och entledigande

Mikael Lundin, IT- och fastighetsansvarig, gick i pension i juli 2023 efter många år på institutionen.

Anders Andrén har avslutat sin anställning inom Sigmund Oehrl VR projekt *Forntida bilder 2.0: En digital utgåva av de gotländska bildstenarna*.

Sigmund Oehrl avslutade sin anställning inom sitt VR projekt *Forntida bilder 2.0: En digital utgåva av de gotländska bildstenarna* och inom sitt projekt *Preceptions of a pagan past. Prehistoric spolia in medieval Scandinavia churches, with an emphasis on Gotland*, med medel från stiftelsen Marcus och Amelia Wallenbergs Minnesfond men är fortfarande verksam inom båda projekten under 2024.

Publikationer

Andrén, A. 2023. Upptäck Visby ringmur: Din guide till ringmurens spännande historia. Bok.

Arnshav, M. (2023). A man-of-war in pieces: Fragmenting the Rikswasa of 1599. I: Sörman, A., Noterman A., Fjellström, M., red. *Broken Bodies, Places and Objects: New Perspectives on Fragmentation in Archaeology*. Oxon New York: Routledge, 2023, s. 274-288.

Arnshav, M. (2023). Svartekens dragningskraft. I: Vrak.: Havets rika historia / [ed] Carl Douglas, Stockholm: Max Ström, 2023.

Bartosiewicz, L. (2023). Hungarian Archaeology in the Shadow of National Socialism (1920–1945). I: *National-Socialist Archaeology in Europe and its Legacies* / [ed] Martijn Eickhoff; Daniel Modl; Katie Meheux; Erwin Nuijten, Cham: Springer, 2023, s. 539-560.

Bartosiewicz, L., Daróczy Szabó, M. & Gál, E. 2023. A dog's life: Interpreting Migration Period dog burials from Hungary. *Anthropozoologica*, 58 (2), 9-22.

Berg, R., Karivieri, A. (2023). Erotica Ostiense: Lucerne, statuette e amuleti in un ambiente multiculturale. I: *Ostia e Portus dalla Repubblica alla Tarda Antichità: Studi di archeologia e di storia urbana sui porti di Roma*. Atti del Sesto Seminario Ostiense (Ostia Antica-Roma, 10-11 aprile 2019) / [ed] Maria Letizia Caldelli; Nicolas Laubry; Fausto Zevi, Rome: École française de Rome, 2023, s. 175-194.

Blank, M., Tornberg, A., Sjogren, K-G., Knipper, C., Frei, K. M., Malmstrom, H., Fraser, M., Storå, J. (2023). Interdisciplinary analyses of the remains from three gallery graves at Kinnekulle: tracing Late Neolithic and Early Bronze Age societies in inland Southwestern Sweden. *Archaeological and Anthropological Sciences*, 15 (7).

Brødholt, E. T., Gautvik, K. M., Benedictow, O. J. & Günther, C-C. 2023. Female skeletal health and socioeconomic status in medieval Norway (11th-16th centuries AD): Analysis of bone mineral density and stature *International journal of osteoarchaeology* 33 (1), 83-93.

Burström, M., Bjerck, H., Pétursdóttir, T., Svestad, A. (2023). For love of archaeology. I: Bjerck, H. B., Burström, M., Pétursdóttir, T., Svestad, A. *For Love of Archaeology: To Bjørnar J. Olsen from friend and colleagues*. Tromsø: Tromsø Museum, 2023, s. 1-22.

Chylenski, M., Makarowicz, P., Juras, A. & Krzewinska, M. (2023). Patrilocality and hunter-gatherer-related ancestry of populations in East-Central Europe during the Middle Bronze Age. *Nature Communications*, 14.

Costello, E., Kearney, K. & Gearey, B. 2023. Adapting to the Little Ice Age in pastoral regions: An interdisciplinary approach to climate history in north-west Europe. *Historical Methods* 56 (2), 77-96.

Dominguez-Rodrigo, M., Uribelarrea, D., Diez-Martin, F., Mabulla, A., Gidna, A., Cobo-Sanchez, L., Martin-Perea, D. M., Organista, E., Barba, R., Baquedano, E. (2023). Earliest Acheulian paleolandscape reveals a 1.7 million-year-old megasite at Olduvai Gorge (Tanzania). *Quaternary Science Reviews* (316).

Drtikolová Kaupová, S., Jarošová, I., Bíšková, J., Hrnčíř, V., Kvetina, P., Neugebauer-Maresch, C., Pokkuta, D. A., Rídký, J., Tvrđý, Z., Vytlačil, Z. & Trampota, F. 2023. The diet of settled Neolithic farmers of east-central Europe: isotopic and dental microwear evidence. *Archaeological and Anthropological Sciences* 15 (3).

Engsheden, Å. (2023). Everything Is Not What It Seems: A New Examination of a Purported Naos Fragment from the 4th Century BCE in Verona. *Journal of Ancient Egyptian Interconnections* (38 & 39), 117-126.

Engsheden, Å. 2023. Mummies and moonlight at Karnak: On José-Maria de Heredia's Egyptianising poem. *Images, perceptions and productions of and in Antiquity*, 276-288. Konferens.

Engsheden, Å. (2023). Speransky, Nina: *Transitivity and Aspect in Sahidic Coptic*, Studies in the Morphosyntax of Native and Greek-Origin Verbs, Hamburg: Widmaier Verlag 2022. I: *Orientalistische Literaturzeitung*, 118 (4-5), 288-291.

Engsheden, Å. (2023). *TOP 9: An Index of Toponyms in Coptic Papyrological Texts*. Leiden: Trismegistos Publications , 2023. , s. 97.

Engsheden, Å. (2023). Towards a List of Place Names in Coptic. I: Proceedings of the 27th International Congress of Onomastic Sciences: Onomastics in Interaction With Other Branches of Science, Volume 1 / [ed] Bijak; U.; Swoboda; P.; & Walkowiak; J. B., Krakow: Jagiellonian University Press , 2023, s. 123-141.

Eriksson, N. (2023). Rapport över marinarkeologisk undersökning och provtagning av pålar i sjöarna vid fornlämning L1976:4483, Gotlands kommun, ”Lojsta slott”. Stockholm: Institutionen för arkeologi och antikens kultur.

Eriksson, N. (2023). Recent Advancements in the Riddarholmen Ship Puzzle: A New Interpretation of the Architecture of an Early 16th-century Clinker-Built Gun-Carrying Warship. *International Journal of Nautical Archaeology*, 56 (2), 317-335.

Eriksson, N. 2023. Riddarholmsskeppet: missförstådd klenod. *Vrak*, 118-141. Bokkapitel.

Eriksson, N. 2023. Är Lojsta slott på Gotland fästet Gullborg som erövrades av Tyska orden 1404?: Marinarkeologiska svar på gammal frågeställning. *Fornvännen* 118 (3), 135-150.

Eriksson, N. & Schallin, A-L. 2023. Asine från sjösidan: Ett svenskt marinarkeologiskt projekt i Grekland. *Populär arkeologi* (3), 36-43.

Espolin Norstein, F. (2023). Parted Pairs: Viking Age oval brooches in Britain, Ireland, and Iceland. I: *Broken Bodies, Places and Objects: New Perspectives on Fragmentation in Archaeology* / [ed] Anna Sörman; Astrid A. Noterman; Markus Fjellström, London: Routledge, 2023, s. 86-99.

Fahlander, F. (2023). Fishy theory for fishy materials? A comment to Craig N. Cipolla: "When smoking pipes grow fins: revisiting the matter-meaning dualism in archaeology". *Current Anthropology* (64), 5, 67-68.

Fahlander, F. (2023). *Tredimensionell dokumentation av hällar och hållbilder i Uppland: Rapport från ett FOU-projekt: Digitala bilder för forskning och publik*. Stockholm: Stockholm University, 2023.

Fahlander, F. & Axelsson, T. (2023). The rock, the whole rock, and everything about the rock: 3D-scanning of Bronze Age rock art sites in central-eastern Sweden using Leica MS60 and RTC360. *In Situ. Västsvensk arkeologisk tidskrift*, 16, 49-66.

Fahlander, F. Vinberg, A. (2023). Arkeologiska undersökningar i Jordbro 2017-19: Gravar och aktivitetsytor från bronsålder och äldre järnålder på Jordbrogravfältet (Österhaninge 182). *Stockholm Studies in Archaeology*, 83.

Faux, P. (et al.). (2023). Neanderthal introgression in SCN9A impacts mechanical pain sensitivity. *Communications Biology*, 6 (1).

Falck, T. (2023). The becoming of boats: Some reflections on choices in the process of reconstructing archaeological vessels. *FORMakademisk*, 16 (4).

García-Moreno, C. D., López-Costas, O., Murciano Calles, J. M., Sabio González, R. (2023). La necrópolis de la ampliación del Museo Nacional de Arte Romano (Mérida, Badajoz): estudio antropológico y contexto funerario [The necropolis of “la ampliación del Museo Nacional de Arte Romano” (Mérida, Badajoz): anthropological study and funerary context]. *SAGVNTVM. Papeles del Laboratorio de Arqueología de Valencia*, 55, 215-234.

Ghirlanda, S. & Enquist, M. (2023). How associations become behavior. *Neurobiology of Learning and Memory*, 205.

Ginja, C. (et al.). (2023). Iron age genomic data from Althiburos - Tunisia renew the debate on the origins of African taurine cattle. *iScience*, 26 (7).

Hallager, E., Karivieri, A., Schallin, A-L. (2023). In memoriam – Carl-Gustaf Styrenius 1929–2023. *Hellenika*, 183, 14-15.

Isaksson, S. (2023). FTIR-analys av jordprover från båtgravar i Gamla Uppsala, Uppland.

Isaksson, S. (2023). Molekylär analys av jordprover från L2021:8940, Svartbjörnsbyn 11:77, Bodens kn, Norrbottens län (402).

Isaksson, S. (2023). Molekylär analys av jordprover från L1994:1195, Jokkmokks sn, Norrbottens län (Uppdragsrapport; 393). 2023.

Isaksson, S. (2023). Molekylär analys av organiska lämningar i keramik och jordprover från båtgravar i Gamla Uppsala, Uppland (400).

Isaksson, S. (2023). Molekylär analys av organiska lämningar i keramik från en tidigneolitisk boplats (L1982:8113) i Julita sn., Katrineholms kommun, Södermanland (394). 2023.

Isaksson, S., Högberg, A., Lombard, M. & Bradfield, J. (2023). Potential biomarkers for southern African hunter-gatherer arrow poisons applied to ethno-historical and archaeological samples. *Scientific Reports*, 13 (1).

Jon-And, A., Jonsson, M., Lind, J. & Ghirlanda, S. (2023). Sequence representation as an early step in the evolution of language. *PLoS Computational Biology*, 19 (12).

Karivieri, A. (2023). Atenska oljelampor under senantiken: Mytologiska motiv och gudabilder. *Medusa. Svensk tidskrift för antiken*, (44) 3, 9-14.

Kirkeng Jørgensen, E., Eilertsen Arntzen, J., Skandfer, M., Llewellyn, M., Isaksson, S. & Jordan, P. 2023. Source-sink dynamics drove punctuated adoption of early pottery in Arctic Europe under diverging socioecological conditions. *Quaternary Science Reviews* 299.

Klevnäs, A. (2023). Surely every live man fades among the dead: Fear and desire in the afterlife of Viking Age graves. I: The Norse sorceress: mind and materiality in the Viking world / [ed] Leszek Gardela; Sophie Bønding; Peter Pentz, Oxford: Oxbow Books, 2023, s. 147-159.

Koptekin, D., Rodríguez-Valera, R., Daskalaki, E. A., Kempe Lagerholm, V., Storå, J., Götherström, A. & Somel, M. 2023. Spatial and temporal heterogeneity in human mobility patterns in Holocene Southwest Asia and the East Mediterranean. *Current Biology* 33 (1), 41-57, 41-57.e1-e15.

Larsson, A. (2023). *Landslide Archaeology: Past hazards and disasters in the Göta River Valley and beyond*. Doktorsavhandling. Stockholm: Stockholms universitet.

Larsson, A. (2023). The 1703 Skrehall Landslide: A Historical Archaeological Perspective on Disasterscapes. *Rural Landscapes: Society, Environment, History*, 10 (1).

Lind, J., Vinken, V., Jonsson, M., Ghirlanda, S. (2023). A test of memory for stimulus sequences in great apes. *PLOS ONE* (18) 9.

Lindvall, J., Kirsten, N., Eriksson, K. & Brehmer, D. 2023. Does the duration of professional development programs influence effects on instruction? An analysis of 174 lessons during a national-scale program. *European Journal of Teacher Education*.

Lundström, F., Isaksson, S. & Glykou, A. (2023). The harpoon stands yonder: Shape variation and functional constraints in Mesolithic complex weapon points from the circum-Baltic Sea area. *Journal of Archaeological Science: Reports*, 51.

Maltin, E. & Jakobsson, H. 2023. The introduction of the turkey (*Meleagris gallopavo*) in early modern Sweden – historical and zooarchaeological evidence of husbandry and consumption. *Post-Medieval Archaeology* 57 (1).

Mármol-Sánchez, E., Fromm, B., Oskolkov, N., Pochon, Z. (2023). Historical RNA expression profiles from the extinct Tasmanian tiger. *Genome Research*, 33 (8), 1299-1316.

Mattila, T. M. (et al.) Genetic continuity, isolation, and gene flow in Stone Age Central and Eastern Europe. *Communications Biology* (6), 1.

Mendoza, J. & Ghirlanda, S. 2023. Modeling relational responding with artificial neural networks. *Behavioural Processes* 205.

Mighall, T. M., Martínez Cortizas, A., Silva-Sánchez, N. & López-Costas, O. 2023. Climate Change, Fire and Human Activity Drive Vegetation Change during the Last Eight Millennia in the Xistral Mountains of NW Iberia *Quaternary* 6 (1).

Mighall, T. M., Martínez Cortizas, A., Silva-Sánchez, N., López-Costas, O., López-Merino, L. (2023). Climate Change, Fire and Human Activity Drive Vegetation Change during the Last Eight Millennia in the Xistral Mountains of NW Iberia. *Quaternary* (6) 1.

Moesgaard, J. C. 2023. Genstande fra Sven Svenssons samling på Ekonomiska Museet/Kungliga Myntkabinettet *Jubileumsbok*, 109-118. Bokkapitel.

Moesgaard, J. C. 2023. Myntstudier. Stockholm: Numismatiska forskningsgruppen , 2023.

Moesgaard, J. C. 2023. Jubileumsbok: Svenska Numismatiska Föreningen 1873-2023 (Numismatiska Meddelanden LXIII). Stockholm: Svenska Numismatiska Föreningen , 2023.

Moesgaard, J. C., Cardon, T. & Labrot, J. 2023. Le mobilier numismatique. *Pont-de-l'Arche et le fort d'Alizay-Igoville (Eure)*, 175-209.

Moesgaard, J. C. 2023. Mønter på landet I middelalderens Skåne. *Nordisk Numismatisk Unions medlemsblad* (2), 58-60.

Moesgaard, J. C. 2023. Numismatiska Meddelanden og andre publikationer. *Jubileumsbok*, 27-46.

Moesgaard, J. C. 2023. Pecks – new findings and future perspectives. *From Hoard to Archive Numismatic Discoveries from the Baltic Rim and Beyond Studies in Honour of Ivar Leimus*, 115-144.

Moesgaard, J. C. (2023). Passiv akkumulering eller aktivt omløb? Brug af sølv i vikingetiden i lyset af enkeltfund af mønter, betalingssølv og vægtekodder. *Fornvännen*, (118), 239-258.

Moesgaard, J.-C. (2023). “Concevoir une politique monétaire. La renovatio monetariae dans le duché de Normandie” & “Un détail, symbole de dévaluation. Une monnaie normande”, in Thibault Cardon, Pierre-Marie Guihard (eds.). *Étudier les monnaies anciennes: Les terrains du numismate*, 46-49.

Moesgaard, J. C., Antérion, D., Coullaré, B. (2023). Hommage à Jacqueline Delaporte. *Bulletin de la Société françaises de numismatique*, (78-06), 267-268.

Moesgaard, J. C. (2023). Hvordan detektoren ændrede billedet. *Skalk*, 5, 4-8.
 Moesgaard, J. C. (2023). Peter Ilisch (1947-2023). *Bulletin de la Société françaises de numismatique*, (78-06), 269-270.

Moesgaard, J. C. (2023). Peter Ilisch 1947-2023. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, (4), 125-125.

Moesgaard, J. C., Audy, F. (2023). La politique d'acquisition d'Achille Deville, premier conservateur du musée des Antiquités: l'exemple des monnaies anglaises. *Bulletin de la Société françaises de numismatique*, (78-06), 196-204.

Moesgaard, J. C., Myrberg Burström, N. Ewing, A., Hedlund, R. (2023). Debatt: Ny försäljning av stulna mynt. *Svensk Numismatisk Tidskrift*, 8, 188-188.

Moesgaard, J. C. (2023). Review of Florent Audy, Suspended Value. *Revue Numismatique*, (108), 499-502.

Moesgaard, J. C., Gunnarsson, B. & Holmberg, K. (2023). På Uppdrag i Paris. *Svensk Numismatisk Tidskrift*, (8), 177-182.

Moesgaard, J. C. & Isaksson, S. (2023). Numismatikens metoder III: metalanalyser og kildekritik. I: Numismatiska forskningsgruppen: Gunnar Ekströms professur i numismatik och penninghistoria, Stockholm: Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet, 2023, s. 33-43.

Moesgaard, J. C. (2023). Review of Trésors monétaires XXVII. *Revue Numismatique*, (180), 494-499.

Moesgaard, J. C. (2023). Les collections numismatiques du musée des Antiquités de Rouen. *Bulletin de la Société françaises de numismatique*, (78-06), 189-196.

Moesgaard, J. C. (2023). Myntfynden Västergarn 2022, Snauvalds 1:2, Hamngården 1:2. I: Tidig medeltida bebyggelse, hamnområde och fiske i Västergarn: Arkeologisk undersökning 2022: Snauvalds 1:2 RAÄ nr: L1976:7960 (tidigare RAÄ-nr Västergarn 50:1)& Hamngården 1:2, Västergarn socken, Gotlands kommun, Gotland / [ed] Christoph Kilger; Paul Wallin, Gotland: Uppsala universitet Campus Gotland, 2023, s. 5s. 158-162.

Monié Nordin, J. (2023). Spaces of Resilience and Resistance: Sami Habitation in Southern and Central Sweden During the Late Medieval and the Early Modern Period. *International Journal of Historical Archaeology*, (27), 480-505.

Monié Nordin, J. & Olofsson, S. (2023). Voices of the forests: Eviction, control, and the birth of the 'Parish Lapp' system in early modern Sweden. *Scandinavian Journal of History*, 48 (4), 401-426.

Muñoz-Rodríguez, M. (et al.). (2023). In the footsteps of Ohthere: biomolecular analysis of early Viking Age hair combs from Hedeby (Haithabu). *Antiquity*, 97 (395), 1233-1248.

Oleszczak, L., Pokutta, D. A., Chugunov, K. & Götherström, A. (2023). The food culture of the Iron Age nomadic elite from the 'Valley of the Kings' in Tuva: radiocarbon dating, stable carbon and nitrogen analysis of the Chinge Tey barrows (Turan-Uyuk Basin, Russia). *Journal of Archaeological Science: Reports*, 51.

Organista, E., Moclán, A., Aramendi, J. & Coco-Sánchez. 2023. A taphonomic analysis of PTK (Bed I, Olduvai Gorge) and its bearing on the interpretation of the dietary and eco-spatial behaviors of early humans. *Quaternary Science Reviews* 300.

Pérez-Ramallo, P. (et al.). (2023). To the field of stars: Stable isotope analysis of medieval pilgrims and populations along the *Camino de Santiago* in Navarre and Aragon, Spain. *Journal of Archaeological Science: Reports*, 48.

Pochon, Z., Bergfeldt, N., Kirdök, E., Vicente, M., Naidoo, T., van der Valk, T., Altınışık, N. E., Krzewinska, M., Dalén, L., Götherström, A., Mirabello, C., Unneberg, P., Oskolkov, N. (2023). aMeta: an accurate and memory-efficient ancient metagenomic profiling workflow. *Genome Biology* (24) 1.

Rissech, C. (et al.). (2023). Skeletal remains of human perinatal individuals from the fortified Iberian Period settlement of Ca n'Oliver (6th century to 50 years BCE). *Archaeological and Anthropological Sciences*, 15 (10).

Robson, E., Costello, E. & Morgan, J. (2023). Roundtable: environmental histories of agriculture in early modern Britain and Ireland. *Agricultural History Review*.

Rodríguez-Varela, R. (et al.). The genetic history of Scandinavia from the Roman Iron Age to the present. *Cell* 186 (1), 32-46, 32-46.e1-e13.

Roy, A., Crellin, R. J. & Harris, O, J. T. (2023). Use-wear analysis reveals the first direct evidence for the use of Neolithic polished stone axes in Britain. *Journal of Archaeological Science: Reports*, 49, 103882-103882.

Rybicka, M., Król, D., Kittel, P., Sîrbu, G., Makohonienko, M., Slowinski, M., Sucharyna-Thomas, L. & Pokutta, D. (2023). Late Tripolye Culture Settlement Spatial Patterning: Case study from the Gordinești II-Stînca goala site, Northern Moldova. *Præhistorische Zeitschrift*, 98 (2), 538-556.

Schallin, A-L. (2023). De arkeologiska undersökningarna på Mideas akropol. *Hellenika*, 186, 26-33.

Schallin, A-L. (2023). Fragmented or intact - Mycenaean figurines and figures in cult and burial contexts. I: Miniaci, G. (ed). *Breaking Images: Damage and Mutilation of Ancient Figurines*. Oxford: Oxbow Books, 2023, s. 224-240.

Stilborg, O. 2023. The study of clay-built bloomery furnace shafts in Sweden – Ceramological analyses of an important part of iron production through 1500 years. *Journal of Archaeological Science* 47.

Sörman, A. (2023). Inventory of five Swedish Late Bronze Age ‘scrap hoards’ [Innehållet i fem svenska "skrotdepåer" från yngre bronsålder].

Sörman A., Noterman, A. & Fjellström, M. (2023). *Broken Bodies, Places and Objects: New Perspectives on Fragmentation in Archaeology*. London: Routledge, 2023.

Sörman, A. & Ojala, K. (2023). Southern bronzes in the North: exchange networks linking Scandinavia to Continental Europe in the mid-first millennium BC explored through the Hassle hoard, Sweden. I: *Matières premières en Europe au 1er Millénaire av. n. è. Exploitation, transformation, diffusion – La Europa de las materias primas en el 1er milenio a.n.e. Explotación, transformación y difusión: Actes du 45e colloque international de l'AFEAF, Gijón, 13-15 mai 2021* / [ed] Luis Valdés; Veronica Cicolani; Eneko Hiria, Paris: AFEAF , 2023, s. 453-456.

Tóth, P., Petrík, J., Bickle, P., Adameková, K., Denis, S., Slavíček, K., Petr, L., Pokutta, D & Isaksson, S. (2023). Radiocarbon dating of grass-tempered ceramic reveals the earliest pottery from Slovakia predates the arrival of farming. *Radiocarbon*, 56 (3), 733-753.

Tõrv, M., Eriksson, G. (2023). Buried at home? Stable isotope analysis of the late hunter-gatherer cemetery population at Tamula, SE Estonia. *Estonian Journal of Archaeology* (27) 2, 98-128.

Uchiyama, J., Kuwahata, M., Kowaki, Y., Kamijō, N., Talipova, J., Gibbs, K., Jordan, P. D., Isaksson, S. (2023). Disaster, survival and recovery: the resettlement of Tanegashima Island following the Kikai-Akahoya 'super-eruption', 7.3ka cal BP. *Antiquity* 97 (393), 557-575.

von Ehrenheim, H. (2023). Incubation rituals: Creating a locality for the divine? I: *The Stuff of the Gods: The material aspects of religion in ancient Greece: An international symposium* / [ed] M. Haysom; M. Mili & J. Wallensten, Stockholm: Editorial Committee of the Swedish Institutes at Athens and Rome , 2023, s. 47-55.

Warming, R. F. 2023. The Viking Age shields from the ship burial at Gokstad: a re-examination of their construction and function. *Arms & Armour*.

Wehlin, J., Ljunge, M. O., Larsson, P., Eriksson, J. A., Eddudottir, S. D., Ekblom, A. (2023). Hunter-gatherer farming during the first millennium BCE in inland, boreal landscapes: new pollen analytical and archaeological evidence from Dalarna, central Sweden. *Vegetation History and Archaeobotany*, 32, 615-633.

Wirta, H., Jones, M., Peña-Aguilera, P., Chacón-Duque, C., Vesterinen, E., Ovaskainen, O., Abrego, N. & Roslin, T. (2023). The role of seasonality in shaping the interactions of honeybees with other taxa. *Ecology and Evolution*, 13 (10).

Informations- och kontaktuppgifter

Prefekt

Astri Muren
prefekten@ark.su.se
tfn 08-16 32 13

Stf prefekt

Jan Apel
prefekter@ark.su.se
tfn 08-16 34 10

Administrativ chef

Maria Wojnar-Johansson
administrativchef@ark.su.se
tfn 08-16 21 77

Studierektor grund- och avancerad nivå

Anna Kjellström
studierektor@ark.su.se
tfn 08-16 12 93

Bitr studierektor grund- och avancerad nivå

Lena Sjögren
studierektor@ark.su.se
tfn 08-16 22 34

Studierektor forskarutbildningen

Gunilla Eriksson
gunilla.eriksson@arklab.su.se
tfn 08-16 11 62

Ämnesansvarig Antikens kultur och samhällsliv

Arja Karivieri
arja.karivieri@antiken.su.se
tfn 08-16 33 66

Ämnesansvarig Arkeologi

Andrew Jones
andrew.jones@ark.su.se

Ämnesansvarig laborativ arkeologi

Kerstin Lidén
kerstin.liden@arklad.su.se
tfn 08-16 21 64

Ämnesansvarig Osteoarkeologi

Jan Stora
jan.stora@ofl.su.se
tfn 08-16 12 87

facebook.com/ArkeologiAntiken

instagram.com/stockholmuniversity

youtube.com/Stockholmsuniv